

patriot

3/2026

vychází 12. dubna 2026

ÚVODEM... se dnes budeme věnovat vojenské historii, a to konkrétně konci druhé světové války v Temelíně. Ti zasvěcenější vědí, že 10. května 1945 zde měli co dělat Němci, Američané i vojáci Rudé armády. Známe osud německého majora Wenera Knöckela, který je pochovaný na křtěnovském hřbitově, o něm samotném ale nevíme mnoho. Osobně s ním komunikoval kronikář Našinec, ale ani on nezjistil téměř nic. Jen spekulace a dohady. Doplnění a digitalizace archivů však i dnes dokáží přinést něco nového. V archivu bezpečnostních složek se objevil dopis doktora Gerkeho z gestapa z listopadu 1944, adresovaný K. H. Frankovi. V něm Gerke kritizuje příspěvek, který přednesl na stranické schůzi 9. listopadu 1944 kapitán Knöckel, velitel zeměstřeleckého záložního a výcvikového praporu 50 (Kommandeur Landeschützen Ers. und Aus. Batl. 50) v Táboře. Obsahem Knöckelova příspěvku bylo upozornění na zvyšující se počet sabotážních případů a obavy z toho, že se zdejší kraj může velmi rychle stát válečnou oblastí. Gerke označil tento projev jako nepravdivý a ze státně policejních důvodů nežádoucí. A tak máme další dílek do historické skládačky. Nyní se ale budeme věnovat tradičně našim domům, domkům a chalupám.

Číslo popisné 43 „U POLDŮ“

Pojmenování zřejmě odkazuje na křestní jméno svého stavitele a prvního majitele. V září 1793 totiž dostal Leopold Rypáček povolení k tomu, aby si na panském místě „U chalup“ postavil domek se zahrádkou.

Leopold Rypáček se v roce 1792 oženil s Marií Jirkovou z Albrechtic, se kterou měl dvě děti. Marie zemřela v roce 1804 a ještě téhož roku se Leopold oženil znovu. Jeho druhou manželkou se stala Kateřina Mikulášková. Z tohoto svazku se narodily tři děti. Leopold zemřel v roce 1822.

Chalupu zdědil syn Jakub Rypáček. Ten si vzal v roce 1828 za manželku Annu, dceru zemřelého Jana Majera, bednáře a domkáře z Karlova. Za svědky jim byli temelínští sedláci Jan

Čp. 43 v roce 1950

Procházka a Jan Říha. Anně a Jakobovi se narodilo pět dětí. Jakub zemřel v 36 letech na souchotiny. Vdova Anna se provdala znovu následující rok, na chalupě se tak objevilo nové jméno. V květnu 1843 si vzala Josefa Hubáčka, který byl přezdívaný „Čert“. Z tohoto manželství se narodily čtyři děti. Domek však připadl, po dosažení plnoletosti, Vojtěchovi, který byl synem Jakuba Rypáčka a Anny.

Vojtěch Rypáček se v roce 1865 oženil na Bílé Hůrce s Annou Kutišovou z Kočina. Narodily se jim dvě děti. Anna zemřela v září roku 1870 na následky těžkého porodu. V lednu 1871 se Vojtěch oženil podruhé. Vzal si Marii Srbenou, dceru temelínského domkáře Františka Srbeného. Narodila se jim dcera Kateřina.

Na konci 70. let 19. století přišla chalupa do exekuce a prvního ledna 1880 ji v dražbě koupil Tomáš Novotný, krejčí z Temelína čp. 70. Jeho manželkou byla od roku 1859 Veronika Holubová, měli společně sedm dětí.

Chalupu zdědil syn František Novotný, zedník. Ten se v roce 1893 oženil s Eleonorou Vítovcovou. Na zahradě postavil nový domek, který obdržel čp. 92, a do kterého se přestěhoval. Domek s čp. 43 pronajal krejčímu Františku Brůžkovi, do roku 1917 v něm bydlel Matěj Janda, a pak Marie Novotná (Hucková), která se kolem roku 1924 odstěhovala na Moravu. V roce 1925 si chalupu pronajal krejčovský mistr Jakub Tišler, a v roce 1932 ji i koupil. Jakub Tišler se v roce 1924 oženil s krejčovou Boženou

Brůžkovou, v Temelíně se jim narodily tři děti. Kolem roku 1938 se rodina odstěhovala do Prahy. Jejich syn František Tišler (*1924), se stal zřejmě celosvětově nejznámějším temelínským rodákem. Pracoval jako vojenský přidělenec (agent) Zpravodajské správy Generálního štábu Československé lidové armády ve Washingtonu. V roce 1959 „přeběhl na stranu západu“ a požádal o politický azyl. S sebou si vzal mnoho zásadních dokumentů a materiálů. Za tento prohřešek byl u nás odsouzený k trestu smrti, uvažovalo se i o jeho únosu zpět do Československa nebo o jeho likvidaci přímo v USA. Tam mezitím dostal novou identitu (Frank Lamar Laurent). V roce 1971 zemřel na Floridě, nicméně jeho úmrtí a okolnosti okolo pohřbu dodnes zahalují nejasnosti.

V domku s čp. 43 bydlel jako nájemník i Václav Hornát. V roce 1946 chalupu koupil Josef Žížek, dělník na dráze. Jeho manželkou byla Marie Hromadová, dcera domkáře Františka Hromady z čp. 31 v Temelíně. Narodily se jim dvě děti.

Zastavěná plocha v roce 1837 měřila 59 sáhů obytné, v roce 1903 to byly 3 ary 56 m², v roce 1935 pak 3 ary 1 m².

Výměra pozemků v roce 1916 činila 1 hektar, 66 arů a 93 m², v roce 1923 pak 1 hektar, 55 arů a 38 m².

(zdroj: Jan Petřík, *Rodový katastr obce Temelína / kroniky, matriky a pozemkové knihy SOA Třeboň / Pamětní knihy obce Temelín / Jan Bartuška, Temelín v proměnách času / Ondřej Klempíř, Do Ameriky / archiv bezpečnostních složek ČR / archiv obce Temelín*)

Z TISKU... Dnes nahlédneme do statistik, které vzešly ze sčítání lidu z 31. prosince 1910. V Temelíně stály 103 domy a žilo v nich 555 obyvatel. Z nich bylo 277 mužů a 278 žen.

Z celkového počtu se jich hlásilo 547 k vyznání katolickému, dále tři k evangelickému a pět k židovskému. Žil zde jeden německý státní příslušník.

V Temelínci stálo 24 domů, ve kterých žilo 160 obyvatel, všichni katolické víry. Také zde měly ženy „navrch“. Alespoň tedy co do počtu. Bylo jich 83 oproti 77 mužům.

(zdroj: *Podrobný seznam míst zemí rakouských, IX. Čechy, 1916. s. 451*)

ZÁVĚREM... Děkuji za vaši přízeň. Budete-li mít náladu a potřebnou dávku odvahy, můžete sledovat stránky Patriot na sociální síti FB, abyste o nic zásadního nepřišli. Uvítám jakékoliv historické materiály vztahující se k Temelínu a okolí. Ve formě originální, či jakékoli jiné, včetně té elektronické.

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bych si tady mohl psát, co chci a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory mému nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenese autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bych se nějak úporně bránil drobným příspěvkům a darům ©. V každém případě za přízeň děkuje Ondřej Klempíř. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.

SDH Temelín

ZVE NA DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ

Bechyňský divadelní spolek
Lužnice
uvádí situační komedii

Výročí

(Michaela Doleželová a Roman Venci)

Hrají: Peťa Šulcová a Jaroslav Mrzena
Zazemí: Martina Mrzenová (inspicie) a Petr Halama (technika)
Režie: Ivana Balatá

„Takové manželství, to není nějaká betonová stráda. A právě to je celý ten kumšt a celý ten vtip, že v manželství, když si dva lidi rozumějí a mají se rádi, dovedou si vodu pustit a můžou se i přát.“
(Jan Werich)

DNE 24.4.2026 OD 19:30HOD.
Sál Temelínské hospody

Vstupné dobrovolné